

V sinf I tur masalalar yechimlari

1. $2010+2+0+1-1=2012$

2. Javob: 900 m^2

Yechish. Ustunlar soni x bo'lsin, u holda $x \cdot 4 + 5 = x \cdot 5 - 7$ dan $x = 12$. Kvadratning 4 uchi borligini hisobga olsak, har bir tomonga qo'shimcha 2 tadan ustun ketadi. Demak har bir oraliq 10 metrdan 30 metr bo'ladi. Kvadratning tomoni 30 m. $S = 30^2 = 900$.

3. Yechish: Agar Jenya va Sasha Valyani ota-onalari bo'lsa, u holda ular har-xil jinsda va Valya ikki marta haqiqatni aytgan bo'ladi, bu esa mumkin emas. Jenya va Sasha har-xil jinsli, ammo ota-ona emas, bundan Valya ota-ona. Demak, Sasha Valyani otasi emas chunki u Jenyani qizi va Jenya erkak. Natija: Sasha- qizi, Jenya-otasi, Valya-onasi. Javob: Aleksandra Yevgenevna.

4. Javob: 10 dinor. 20 dinorga 1 ta sovtug'ich 4 saldo qaytim, 15 dinorga 1 ta sovtug'ich 1 saldo qaytim. Demak 5 dinor 3 saldoga teng. 15 dinor = 9 saldo, Bundan sovtug'ich 8 dinorligi kelib chiqadi. 14 dinorga 1 ta sovtug'ich va 6 saldo qaytim. 6 saldo = 10 dinor

VI sinf I tur masalalar yechimlari.

1. Javob: 7.

Agar Muhsinjon 1-sondan 2 ni ayirganda 2-son hosil bo'lar edi. Agar ikkinchi son 2 ni ayirganda 3-son hosil bo'ladi, demak 3-son eng kichik son. U holda

2-sonni x deb belgilasak: 1-son $x+2$; 3-son $x-2$; 3-sondan 2ni ayirib qolganlariga 1 ni qo'shsak,

1-son $x+2+1 = x+3$; 2-son $x+1$ va 3-son $x-2-2 = x-4$ bo'ladi. $x+3-(x-4) = 7$

2. Javob: 4, 84, 48, 84, 840, 408, 840, 480.

3. Javob: 41 marta.

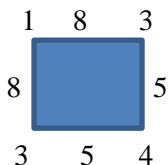
Xozir ekranda ko'rinib turgan sonlar farqi $31-13 = 18$; Har bir tugmachani bosganda $15-13 = 2$ marta kattalashadi. Qachonki ayirma 100 ga teng bo'lganda son bilan ko'rinib turgan qismi ustma-ust tushadi. Demak, $(100-18)/2 = 41$

4. Javob: 1 km

Yechish. Aytaylik mashinaga A litr suv ketsin. U x km/soat tezlik bilan soatiga y litr suv sepyotgan bo'lsin. U holda mashinada suv qolmasligi uchun A/y soat vaqt ketadi, bu vaqt ichida mashina Ax/y km yo'l bosadi. Biz $2Ax/y$ va $Ax/2y$ kasrlarni taqqoslashimiz kerak. Aniqqi ikkinchi kasr birinчисidan 4 marta katta va ikkinchi holda mashina 4 marta kam yo'l yuradi. Demak 1 km yo'l yuradi.

5. Javob: 20 m, 37 ta chiroq.

Yechish: x - ustunlar orasidagi oraliqlar soni bo'lsin. U holda maydon tomonlari uzunligi $10x$ ni tashkil qiladi. Har bir tomonda x ta ustun, hammasi $4x$ ustun va $16x+5$ ta chiroq bor. Ikkinchi tomondan har bir tomonda 12 tadan hammasi bo'lib 48 ta chiroq, bunda burchaklardagi chiroqlar 2 martadan hisoblanishi hisobga olinsa, $x=1$ yoki $x=2$. $x=1$ da 4 ta ustun va ular maydonni burchaklarida turibdi. U holda chiroqlar 24 ta lekin shart bo'yicha $16 \cdot 1 + 5 = 21$ ta. $x=2$ da $16 \cdot 2 + 5 = 37$ ta.

VII sinf I tur masalalar yechimlari.

1. Javob: 50 so'm

a -basseynga keluvchilar. U holda tushum $300a$ so'm bo'ladi. Avvalgi narx b so'm kamaytirilsin, u holda yangi narx $300-b$ so'm bo'ladi. Keluvchilar 50% ga ohsa $a + a/2 = 3a/2$ ta bo'ladi. Tushum 25% ortgan bo'lsa $300a +$

$300a \cdot \frac{1}{4} = 375a$ so'm bo'ladi. Demak $(300-b) \cdot \frac{3a}{2} = 375a$

$450a - \frac{3ab}{2} = 375a$; $75a = \frac{3ab}{2}$; $b = \frac{150}{3} = 50$.

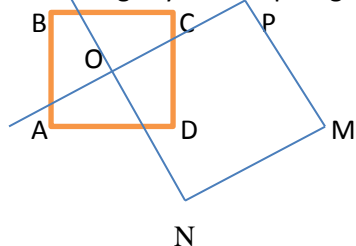
2. Javob: 36

Kvadrat uchlaridagi sonlar a,b,c va d bo'lsin. U holda $ab+bc+cd+da=323$; $b(a+c)+d(a+c)=323$; $(a+c)(b+d)=323$; Bu holatda $323=17 \cdot 19$ bo'ladi. Demak $a+b+c+d=17+19=36$.

3. Javob: Juft sonlar, 500

$1+3+5+\dots+999=(1+999)/2 \cdot 500=250\,000$ va $2+4+6+\dots+1000=(2+1000)/2 \cdot 500=250\,500$; $250\,500-250\,000=500$;

4. Javob: 4 m^2 . PO va NO nurlar kvadratni o'zaro teng bo'lgan 4 qismga ajratadi. Bularning har biri shu qismlardan bittasini 90° ga burish natijasida hosil bo'ladi. Shuning uchun ikkala kvadratning umumiy qismi yuzi ABCD kvadratning yuzini $\frac{1}{4}$ qismiga teng. Demak $S_{ABCD}=4^2=16$ bo'lsa. Umumiy qism yuzi 4 m^2

5. Javob: 13×16

Yechish. O'z holiga qaytarilgan to'g'ri to'rtburchakning o'lchamlari c va d bo'lsin, qaysiki $c \leq d \leq 18$, tuzilgan to'g'ri to'rtburchakning o'lchamlari a va b bo'lsin. (a, b, c, d - natural sonlar). $a+b=117$. Bundan $3 \leq a \leq b$ yuzi esa $ab \geq 3 \cdot 114=342$, bu esa mumkin emas. Demak $a=1$ yoki $a=2$. Agar $a=1$ bo'lsa $b=116$ bo'ladi. Qaytarilgan TT yuzi $cd=324-116=208$. Bu holda $c=13$, $d=16$ shu shartni bajaradi.

Agar $a=2$ bo'lsa $b=115$. $cd=324-230=94$. Bundan d ni 47 ga karrali ekanligi kelib chiqadi. Bu esa mumkin emas chunki $d \leq 18$.

VIII sinf I tur masalalar yechimlari.

1. Aytaylik S yo'ning $\frac{1}{3}$ qismi, x Hamidulloning tezligi bo'lsin. Ziyodullo yo'ning har $\frac{1}{3}$ qismida tezligini a ga oshirsin. U holda Hamidullo barcha yo'lga $\frac{3S}{x}$, Ziyodullo esa $\frac{S}{x-a} + \frac{S}{x} + \frac{S}{x+a}$ vaqt sarflaydi.

$\frac{2}{x} = \frac{1}{x+a} + \frac{1}{x-a}$, lekin $\frac{1}{x-a} - \frac{1}{x} = \frac{a}{x(x-a)}$, $\frac{1}{x} - \frac{1}{x+a} = \frac{a}{x(x+a)}$ va $\frac{1}{x-a} - \frac{1}{x} > \frac{1}{x} - \frac{1}{x+a} \Leftrightarrow \frac{1}{x-a} + \frac{1}{x+a} > \frac{2}{x}$ u degani Hamidullo erta keladi degani. Javob. Hamidulloni yo'li

2. Yo'q mumkin emas.

Aytaylik $(x; y)$ nuqta barcha to'g'ri chiziqlar o'tadigan nuqta bo'lsin, u holda $ax+a^2=bx+b^2$, $x(a-b)=- (a^2-b^2)$, $x(a-b) = -(a-b)(a+b)$,

$x=-(a+b)$, a va b har xil sonlar. Xuddi shuningdek $bx+b^2=cx+c^2$ tenglikdan $x=-(b+c)$. Bundan $a=c$ kelib chiqadi. Bu esa shartga zid.

3. Javob: 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50.

Yechish. Masalalar shartidan ko'rinib turibdiki bu sonlar hammasi 1-songa bo'linadi. Demak bu sonlarning yig'indisi ham 1-songa bo'linadi, lekin 275ning o'zidan boshqa bo'luvchilari 1, 5, 11, 25 va 55 dan iborat. 1-sonni 11 deb olish mumkin emas chunki 11ga bo'linadigan 10 ta sonning yig'indisi 275 dan kata bo'ladi. Demak 1-son 5. $5+10+15+20+25+30+35+40+45+50=275$

4. Javob: 9; $\frac{88+22\sqrt{3}+65-13\sqrt{3}}{20+5\sqrt{3}-4\sqrt{3}-3} = \frac{153+9\sqrt{3}}{17+\sqrt{3}} = 9$;

5. Javob: 15. $2013 \cdot 2^{2013} \cdot 5^{2015} = 2013 \cdot 10^{2013} \cdot 5^2 = 50325 \cdot 10^{2013}$; $5+3+2+5=15$.

IX sinf I tur masalalar yechimlari.

1. Javob: Mumkin emas

Yechish. x bilan bo'yalgan shisha piyolalarni, y bilan bo'yalgan spool piyolalarni belgilaymiz. U holda oq rangli singan piyolalar $7(25-x)+8y=8(35-y)+7x$, $16y-14x=105$. Bu tenglama esa butun sonlarda yechimga ega emas.

2. 2006, 2, 1, 0, 0, ..., 0, 1, 0, 0, 0, 0, 0.

3. **Yechish:** (x, y) - barcha to'g'ri chiziqlar o'tadigan nuqtaning kooordinatalari bo'lsin. U holda $ax+a^3=bx+b^3 \Leftrightarrow x(a-b) = -(a-b)(a^2+ab+b^2) \Leftrightarrow x = -(a^2+ab+b^2)$ ga egamiz, a, b lar har xil sonlar.

$x = -(b^2+bc+c^2)$ va $a^2+ab+b^2=b^2+bc+c^2 \Leftrightarrow (a-c)(a+b+c)=0$, b, c sonlar har xil. U holda $a+b+c=0$ ekanligini topamiz.

4. Javob: $\frac{15}{8}$ minut.

Yechish: Ota bir minutda yo'lining $\frac{1}{3}$ qismini, o'g'il esa $\frac{1}{5}$ qismini, ikkalasi birgalikda $\frac{1}{3} + \frac{1}{5} = \frac{8}{15}$ qismini bosib o'tadi. Uchrashgandan keying uchrashguncha umumiy masofaga teng yo'lni bosib o'tishi kerak. Shuning uchun keying uchrashuv $\frac{15}{8}$ minutdan keyin sodir bo'ladi.

5. Javob: $38 \times 38 = 1444$

Yechish. $X \neq 0, 1, 5, 6$ aks holda $X = P$.

$$AX \times AX = (10A + X)^2 = 100A^2 + 20AX + X^2$$